

Je, wajibu wa mahakama ndogo ya madai ni ipi na wajibu wake ni upi?

Mahakama ndogo ya madai ni mahakama ya chini iliyoanzishwa chini ya kifungu cha 4 cha Sheria ya Mahakama ya Madai ya Madawa 2 No. 2016 na ina mamlaka juu ya madai ya kiraia ambayo hayazidi Shilingi ya Kenya milioni moja (Ksh1,000,000).

Mahakama ndogo ya madai ina mamlaka gani?

Kwa mujibu wa kifungu cha Sehemu ya 12 (1) ya Sheria ya Madai Madogo, 2016, mahakama ina mamlaka juu ya madai ya kiraia yanayohusiana na;

- a) Mkataba wa kuuza na usambazaji wa bidhaa na huduma,
- b) Mkataba unaohusiana na fedha uliofanyika na kupokelewa,
- c) Dhima kuhusiana na kupoteza au uharibifu wa Mali yoyote,
- d) Fidia kwa majeraha ya kibinafsi na kuachishwa kazi, na madai chini ya mkataba wowote; ambao suala halizidi shilingi ya Kenya milioni moja.

Ni mambo gani muhimu hayashughulikiwi mahakama ndogo ya madai?

Madai mengine yote ya kiraia hayamilikiwi chini ya kifungu cha 12 (1) cha Sheria ndogo ya Madai. Baadhi ya haya yanaweza kujumuisha; Madai ambayo sababu ya hatua imeanzishwa juu ya uharibifu, uasi, udanganyifu, mashtaka mabaya, talaka au mgogoro juu ya cheo au milki ya ardhi au suala kuhusu ajira, kazi, mahusiano na kadhalika.

Ni nani anaweza kuanzisha dai?

Raia yeyote wa Kenya au kampuni anaweza kuanzisha dai au madai mahakamani. Mtu anayeanzisha dai katika mahakama ndogo ya madai anajulikana kama mdai, na mtu anayeshtakiwa anajulikana kama mhojiwa.

Ninaanzishaje madai katika mahakama ndogo ya madai?

Kwa mujibu wa sehemu ya 23 ya Sheria ya Mahakama ya Madai Madogo, madai yote yaliyotolewa katika mahakama yanapaswa kuwa kwa njia ya taarifa ya madai katika fomu iliyowekwa kwa Mahakama ndogo ya madai. Fomu ya madai inapatikana kwenye tovuti ya mahakama www.judiciary.go.ke Mdai anaweza kuambatanisha fomu hiyo na nyaraka zozote zinazoweza kumsaidia kwa madai yake.

Je! Unalipa ada yoyote ya kesi za kibiashara zilizowekwa kwenye mahakama ndogo ya madai?

Hapana. Kwa Arifati ya Kisheria No. 59 iliyotolewa chini ya Sheria ya Usimamizi wa Fedha ya Umma, Katibu wa Baraza la Mawaziri la Hazina ya Taifa na Mipango ya Kutoa Ada za Mahakama kwa ajili ya Masuala ya Biashara ambayo thamani ya fedha haizidi shilingi milioni Moja (1,000,000/=) kwa kipindi cha miaka 2 kutoka 1 Aprili 2020. Matukio mengine ya kiraia yaliyotolewa katika mahakama yanaweza kuvutia ada ya kufungua faili kwa malipo yaziyozi shilingi elfu Moja (1,000/=).

Je, ninahitaji uwakilishi wa kisheria wa kushtaki madai yangu kwenye mahakama ndogo ya madai?

Mdai anaweza kuchagua kushtaki madai yake mwenyewe, au kwa mwakilishi ambaye anaweza kuwa mwalimu wake mahakamani.

Je, ninahitaji kumpa mhojiwa nakala ya taarifa iliyotolewa ya madai?

Ndiyo. Ili kuwezesha mhojiwa kujibu kwa madai, mdai anahitajika kumpa mhojiwa nakala ya taarifa ya madai pamoja na nyaraka zoyote za kusaidia katika madai na faili ya hati ya huduma kwa athari hiyo.

Je, mhojiwa anafanya nini baada ya kupokea taarifa ya madai?

Ndani ya siku 15 za huduma ya madai ya mdai, mhojiwa anaweza;

- Kulipa madai moja kwa moja kwa mdai, Kisha mdai afikishe ripoti hii mahakamani,
- Kukubali madai yote au sehemu yoyote ya madai na mahakama itarekodi uandikishaji kama utaratibu wa mahakama. Ambapo kuna kutokubaliana kwa sehemu fulani, mahakama inaweza kuendelea kuamua sehemu yoyote ya madai ambayo inakataliwa.
- Kukataa, kudai, kuomba kujiunga na mtu wa tatu mahakamani mahakama kuhamisha kesi kwa mahakama nyingine kutalingana na masharti ya sheria 7 ya sheria za Mahakama ndogo. Jibu kwa madai hutolewa katika fomu ya Mahakama ndogo 2 ambayo inapatikana kwenye tovuti ya mahakama www.judiciary.go.ke

Ni nini hufanyika mhojiwa asipojibu taarifa ya madai?

Ambapo mhojiwa anashindwa kujibu madai ndani ya kipindi kilichowekwa, na mahakama hiyo imeridhika kuwa mhojiwa amepokea shtaka, anaweza, kwa njia yake mwenyewe au maombi ya mdai kuingia hukumu.

Je, kesi yangu itachukua muda gani kusikilizwa kwenye mahakama ndogo ya madai?

Kwa mujibu wa masharti ya kifungu cha 34 cha Sheria ya Mahakama Ndogo ya Madai, mambo yote yanapaswa kusikilizwa na kuamuliwa ndani ya siku 60 za kufungua madai. Ili kufikia mwisho huu, kuahirishwa kwa kesi hakupendekezwi. Iwapo Kuna tukio/matukio yasiyoepukika, kesi isiirishwe zaidi ya mara tatu.

Je, ninaweza kutoa madai kwa mahakama ndogo ya madai ikiwa ninaishi nje ya mipaka ya mahakama hiyo?

Mdai anaweza kufungua suala katika mahakama ndogo ya madai kama; Yeye / kwa kawaida hukaa au hufanya biashara ndani ya mipaka ya mitaa ya mamlaka ya mahakama, sababu ya hatua iliyotokea au ilifanywa ndani ya mipaka ya mamlaka ya mahakama, suala hilo liko ndani ya mipaka ya mamlaka ya mahakama au ikiwa mhojiwaji anaishi ndani ya mipaka ya mitaa ya mamlaka ya mahakama hiyo.

Je, ninaweza kushtaki kwa mahakama ndogo ya madai ikiwa kesi hiyo inasubiri mbele ya mahakama nyingine?

Hapana. Hata hivyo, mdai anaweza kuomba kuondoa jambo kabla ya mahakama nyingine na kuiweka kwenye mahakama ndogo ya madai au suala hilo linaweza kuhamishwa na mahakama ya juu kwa mahakama ndogo ya madai.

Je, baada ya kusikizwa kwa kesi, hukumu huchukua muda gani?

Kwa mujibu wa kifungu cha 34 (2) cha Sheria ya Mahakama ya Madai Madogo, hukumu zote zitatolewa siku ile ile na katika tukio lolote, si baada ya siku 3 tangu tarehe ya kusikia.

Je, gharama na riba zitatolewa kutoka kwa tuzo ile ya Shilingi. 1,000,000 / =?

Ndiyo, mahakama inaweza kutoa gharama na riba kwa mdai aliyefanikiwa ambaye anatengwa na tuzo ndogo ya 1million.

Je! Kuna njia nyingine ya utatuzi wa migogoro inayokubalika (Alternative Dispute Resolution -ADR) katika Mahakama Ndogo ya Madai?

Ndiyo, chini ya kifungu cha 18 cha Sheria ya Mahakama ya Madai Mahakama, Mahakama inaweza kwa idhini ya mdai na mhojiwa wanaotumia taratibu za ADR na makubaliano yaliyofikiwa nao, zitaandikwa kama amri ya kisheria ya mahakama.

Je, mdai au mhojiwa atafanyaje asiporidhishwa na hukumu ambayo imetolewa na Mahakama?

Mtu asiporidhishwa na uamuzi au amri ya mahakama, anaweza kukata rufaa kwamba uamuzi au amri ya Mahakama Kuu juu ya masuala ya sheria na rufaa hiyo itakuwa ya mwisho.

Lugha ya rasmi ya mahakama ni gani?

Lugha rasmi ya mahakama ni Kiingereza, Kiswahili au lugha yoyote inayofaa. Kwa mtazamo wa kufikia upatikanaji wa kuimarishwa kwa haki, mahakama itawezesha matumizi ya vyama vya lugha za asili, ya walio na changamoto ya upofu (Braille) na aina nyingine za mawasiliano zinazopatikana kwa watu wenye ulemavu.

Je! Mahakama ndogo ya madai iko wapi?

Mahakama ndogo ya madai iko katika jengo la Mahakama la Biashara, Milimani, (Milimani Commercial Court Building) Nairobi. Kwa jumla zinapatikana katika Kaunti zifwatazo; Nairobi, Kajiado, Kiambu, Kirinyaga, Kericho, Uasin Gishu, Machakos, Nakuru, Nyeri, Kakamega, Mombasa, Kisumu, Meru, Turkana, Wajir, Garissa, Migori, Marsabit, Mander, Busia, Taveta, Murang'a, Makueni, Kitui, Kilifi, Narok, Kisii, Siaya, Lamu, Embu, Trans-Nzoia, Tharaka-Nithi na Laikipia.

KITUO CHA SHERIA
LEGAL ADVICE CENTRE
we care for justice

HEAD OFFICE

Ole Odume Rd, Off Argwings Kodhek Rd
P.O. Box 7483 - 00300, Nairobi, Kenya.
Tel: +254-020-3874220, 387419, 3876290
Mobile: 0734874221, 0727773991 Fax:
254-020-3876295

info@kituochasheria.or.ke | www.kituochasheria.or.ke

BRANCH OFFICE - NAIROBI

Forced Migration Program (FMP),
KCDF House, 4th Floor, Cha i/ Pamba
Road, Pangani
Tel: 202451631, 0736867241, 0720806531
fmp@kituochasheria.or.ke

REGIONAL OFFICE - MOMBASA

Taratibu Street, Tudor,
Next to White Rhino Hotel
P. O. Box 89065, Mombasa, Kenya.
Mobile: 0700638379, 0731129739
msa@kituochasheria.or.ke

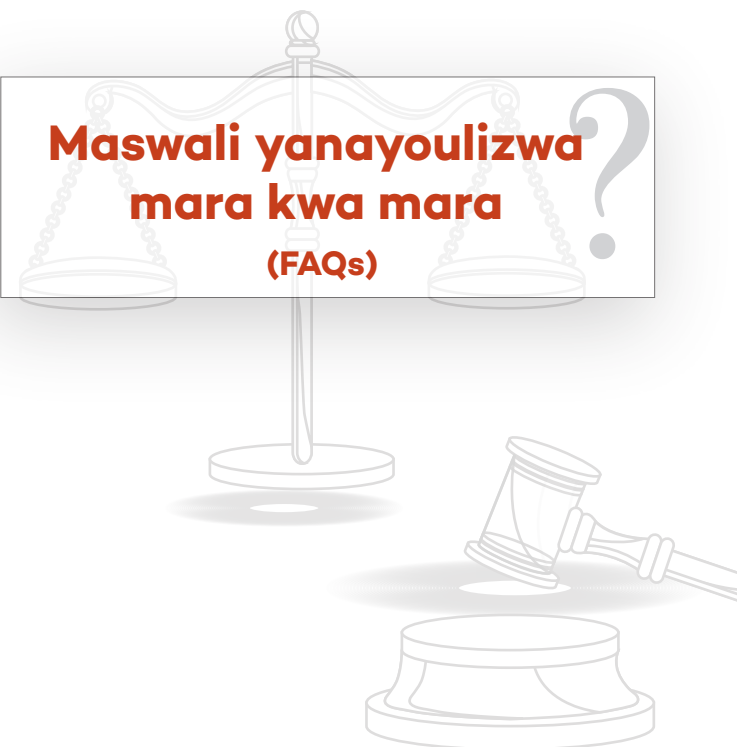

KITUO CHA SHERIA
LEGAL ADVICE CENTRE
we care for justice

MAHAKAMA NDOGO YA MADAI Small Claims Court (SCC)

**Maswali yanayoulizwa
mara kwa mara
(FAQs)**

NL Netherlands

amkeni
wKENYA

NL Netherlands

amkeni
wKENYA

